

Hét nemzetiség új országos elnököt választott

Az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága napirendre tűzte az országos nemzetiségi önkormányzatok októberben megválasztott új elnökeinek meghallgatását. A február 10-i ülésen elsőként Felföldi Mária, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, Akopyan Nikogosz, az Országos Örmény Önkormányzat elnöke és Kozma György, a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata elnöke mondta el tájékoztatóját. A meghallgatás márciusban folytatódott. Az ott elhangzottak alapján mutatjuk be őket olvasóinknak.



Felföldi Mária,
az Országos Lengyel
Önkormányzat elnöke

Köszönöm a meghívást az országos önkormányzat nevében, megtiszteltetés számomra. Teljesen új vagyok az országos önkormányzatban, előtte települési önkormányzatban dolgoztam. Lengyelországban születtem, a poznaíni egyetemen végeztem lengyel filológia és filozófia szakon. Már harminc éve élek Magyarországon. Majdnem az elejétől fogva részt vettem valamilyen módon a lengyelség kulturális életében. Elnökhelyettes voltam a Bem Kulturális Egyesületben, 2002-től pedig a budapesti II. kerületi lengyel nemzetiségi önkormányzat képviselője vagyok. 2006-ban egy csapattal megalapítottuk a Polonia Nova Kulturális Egyesületet, amelynek a célja az, amit most az önkormányzatban is bevezetni próbálok: aktivizáljuk a fiatalokat, hogy tényleg részt vegyenek nemcsak passzívan, hanem aktívan is a lengyelség életében.

Magyarországon 8-12 ezer lengyel származású ember él. A 2019. évi választásokon 3556 lengyel választó regisztrálta magát. Akkor hoztunk létre 44 lengyel nemzetiségi önkormányzatot, a fővárosi és az országos önkormányzatot. Úgy gondolom, hogy részletesen bemutatnom az országos önkormányzat munkáját felesleges, mert mindenki tudja, hogy miként működik és melyek az alapvető céljai. De van három pont, amelyek most munkatársaimnak és nekem is a legfontosabbak az Országos Lengyel Önkormányzat működésében, amely alá három intézmény tartozik. Ezek egyike a Lengyel Kulturális Központ három magyarországi telephelyen, két budapestin és egy szögligeti (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) működik. A szögligeti azért kiemelten fontos, mert ez a telephely gondozza a magyarországi lengyel telepések bölcsőjének számító Derenket. Nemzetiségünk története szempontjából Derenk a lengyel emlékezet egyik legfontosabb helyszíne. Eh-

hez hasonlóan fontos a magyarországi lengyeleknek a másik hely, Balatonboglár is. Ez a város úgy vált a lengyel-magyar barátság jelképévé, ahogyan a magyarok 1939-ben a lengyel háborús menekülteket fogadták. E két lengyel történelmi emlékhely a lengyelek magyarországi történelmének élő dokumentálását jelenti, ezért megőrzésük, fejlesztésük, fenntartásuk létfontosságú nekünk. Az első feladat tehát megfelelő forrásokat, módszereket találni, hogy ez a két hely tovább éljen és fejlődjön.

A másik – és gondolom, ebben talán a szlovák önkormányzat képviselője is támogatni fog engem – az idősek problémája. A statisztikai adatok szerint a lengyel nemzetiséghez tartozók nagyobb része jóval a hatvanadik életéve felett van. Nem akarjuk, hogy az idős kor korlátozza őket a kulturális életben való részvételben. Az egészség hiánya, a mozgásképtelenség, s jó pár más tényező is közrejátszik ebben. Ha jól tudom – beszéltem más kollégákkal más önkormányzatokból –, a szlovákoknál, görögöknél is jelentkezik ez a probléma. Olyan programot vagy intézményt kell tehát létrehozni, ami segíti az időseket abban, hogy ne veszítsék el a kapcsolataikat, ne felejtsek el a hagyományokat, a nyelvet. Gondolom, hogy nagy része lenne ebben az önkéntes programoknak, amelyekbe a fiatalok bekapcsolódnának.

A következő probléma a szakemberhiány. A nemzetiségi iskolák létfontosságúak minden nemzeti-ségnek. Úgy hiszem, nemcsak nekünk okoz nagy gondot a pedagógusok hiánya, ami többek között a diplomák honosításával kapcsolatos nehézségekből is származik. Iskolánk igazgatója már próbált lépéseket tenni abban az ügyben, hogy Magyarországon hozzanak létre posztgraduális képzést nemzetiségi pedagógusok számára. Számunkra ez nagy segítséget jelentene. Talán az ELTE-n vagy a Pázmányon lehet szervezni valamilyen rendszerben kétéves nemzetiségi tanárszakképzést. Amennyiben ez nem lehetséges, Lengyelországban kell szerveznünk ilyen típusú továbbképzést, ám fontos, hogy utána a Magyar Ekvivalencia és Információs Központ elfogadja és honosítsa az okleveleket. Ez az első probléma a szakemberekkel.

A másik nem az iskolával kapcsolatos: az önkormányzatok, civil szervezetek képviselői számára hiányzik valamilyen szakmai támogatás. Jogi és közigazgatási témákban különböző intézmények, kormányzati intézmények szerveznek képzéseket. A kulturális menedzserek számára viszont hiány-

zik az ilyen jellegű képzés, holott az önkormányzati képviselők nagy része mintegy kultúrmenedzserként dolgozik. Nekik kell a kulturális életet szervezni, pedig erre senki nem képezte őket. A programok, a módszerek, amelyekkel népszerűsíteni próbálják a nemzetiségi kultúrát, kicsit elavultak, vagy mindig ismétlődnek. A civil szervezetek és az önkormányzatok képviselői számára is szükséges a továbbképzés.

Továbbra is nyugodtan dolgozunk, mivel tudjuk, hogy ha szükségünk van rá, akad kihez fordulni, számíthatunk a kollégákra, tapasztaljuk és köszönjük a szószólói segítséget.

Dr. Rónayné Slaba Ewa Maria, lengyel szószóló hozzátette: Felföldi Mária több mint tizenöt éven át vezette a Polonia Nova lengyel egyesületet. A „nova” azt jelenti, hogy „új”, és nála tényleg nagyon sok új fiatal lengyel megjelent. Nehéz a fiatalokat bevonni a munkába, a nemzetiségi életbe, de neki ez sikerült. Elmondta, hogy eddig jól együttműködtek, és reményét fejezte ki, hogy ez ezután is így lesz.



Akopyan Nikogosz,
az Országos Örmény
Önkormányzat elnöke

Köszönöm a lehetőséget a bemutatkozásra. 1995 óta vagyok az Országos Örmény Önkormányzatnál. Képviselő és elnökhelyettes is voltam. Statisztikai számokba nem bocsátkoznék, hogy mekkora a létszám, mennyi a regisztrált ember, nagyjából tudjuk. A 2011-es népszámlálási adat alapján valamivel több mint 5600-an regisztráltak. Bár ez a hivatalos adat, nem tartjuk pontosnak ezt a számot, tudjuk, hogy hatezer örmény él Magyarországon. Több helyen azért szűnt meg az örmény önkormányzat, mert a szükséges huszonöt főnél valamivel kevesebben regisztráltak, például azért, mert éppen akkor nem tartózkodtak Magyarországon. Jelenleg 32 örmény önkormányzat működik az országban.

Úgy gondolom, nem térnek vissza a múlt időkre. Azt mondom, hogy nekünk most nagyon fontos szándékunk és a legfontosabb munkánk a két ország közötti diplomáciai kapcsolat visszaállítása, amin már régóta munkálkodunk. Nem jelenthetem ki, hogy sikeres volt ez a munka, de most jó hír: az örmény diaszpóráért felelős miniszteri megbízott úrtól meghívást kaptunk egy májusi találkozóra, amin majd mindenképpen részt veszünk. Pontosan ez a

diplomáciai kapcsolat a célunk és szándékunk. Nem azt mondom, hogy rajtunk múlik, de mindent megteszünk annak érdekében, hogy amennyire lehet, ezt visszaállítsuk. Nem szeretnék visszatérni arra, hogy a probléma miből adódott, de a magyarországi örménység ennek nagy szenvedő alánya, az elmúlt években sajnos ezt már tapasztaltuk. Erre vonatkozóan is tervezünk november közepe táján tartani egy európai örmény diaszpóra fórumot, konferenciát, amelyre már tizenöt ország jelezte a részvételét. Nagyon remélem, hogy a májusi találkozón a miniszteri megbízott úrral eljutunk egy olyan szintre, hogy legyen hivatalos képviselő Örményországból, hiszen az elmúlt években gyakorlatilag nem tudtuk ezt elérni.

Az önkormányzati működéssel kapcsolatosan több problémával is szembesültünk. Vannak olyanok, amiket magunk között kell megoldani, de olyanok is – mint például az oktatás –, amikhez segítségre lesz szükségünk. Az oktatási rendszerben mi ugyanis nem tudunk megfelelni a törvényi előírásoknak, hiszen nincsen akkora gyermeklétszámunk, amivel eleget tudnánk tenni ezeknek.

Vasárnapi iskolánk egy önszorgalomból szerveződő társaság: a szülők úgy döntöttek, hogy a gyerekeknek szükségük van oktatásra, hogy megmaradjanak, legyen lehetőségük az örmény kultúra, a hagyományok megőrzésére. Két szorgalmas pedagógus gyakorlatilag társadalmi munkában foglalkozik most már lassan negyvenöt gyerekkel úgy, hogy nincs ehhez állandó helyük. A VII. kerületben volt egy helyiség, amit béreltünk, az Országos Görög Önkormányzat sokáig helyet biztosított nekünk. Az Országos Örmény Önkormányzat jelenlegi székhelye egy 160 négyzetméteres, háromszobás lakás egy II. kerületi társasházban. Ott van regisztrálva az Örmény Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ, de ott legfeljebb az üléseket lehet megtartani, egy negyven fő feletti gyerekcsoport befogadására nem alkalmas. Szomszédok vannak, nem tehetjük meg, hogy vasárnaponként zavarjuk a nyugalmukat.

Keressük a megoldást, mert igaz ugyan, hogy nem nagy létszámról van szó, de ők is megérdemlik a lehetőséget, hogy méltóképpen lehessen foglalkozni velük. Azokkal, akiknek van szándékuk örménynek maradni, örménynek tanulni, a kultúrát is megismerni.

A másik, amit tudni kell: az októberi választások során a két legnagyobb örmény szervezet, az Erdélyi Örmény Gyökerek Egyesület és az Örmény Kulturális Központ együttműködött, koalíciót alkotott, és engem választottak elnöknek. Helyettesem *dr. Issekutz Ákos* lett az erdélyi örmény szervezet képviselőjében. Mindannyian egyetlenegy fontos feladatot találtunk: azt, hogy a diplomáciai kérdést minden erőfeszítésünkkel megoldjuk. Tiszteletben kell tartanunk az erdélyi örmény származású emberek hagyományait, kultúráját, hiszen Európa legrégebbi örmény diaszpórája, a gyergyószentmiklósi, létre-

jötte 350. évfordulóját ünnepelte. Egy kicsit átalakult a hagyomány, a kultúra, ezért mindenképpen szeretnénk kezdeményezni egy erdélyi örmény kulturális intézmény létrehozását. Sokáig gyakorlatilag egymás mellett működünk, mindenki megtette a saját feladatát, de ezt nem tudjuk azonosítani az Örményországból származó örmény diaszpórával, az örménység Magyarországon ugyanis különböző helyről származik, és ezt tiszteletben tartva kellene lehetőséget biztosítani mindenki számára.

Előre szeretnénk menni, és vissza nem nézünk.

Ritter Imre, a nemzetiségi bizottság elnöke kifejezte reményét, hogy ebben az időszakban kevesebb probléma fog felmerülni a magyarországi örmények körében, hiszen ez nemcsak az örmény, de mind a tizenhárom nemzetiség érdeke. Egyúttal megígérte, hogy a nemzetiségi bizottság minden támogatást megad a sikeres és eredményes munkához.



Kozma György,
a Magyarországi
Románok Országos
Önkormányzata elnöke

Köszönöm a lehetőséget, hogy röviden bemutatthatom az Országos Román Önkormányzat jövőre vonatkozó elgondolásait. Pár szót magamról: Méhkeréken nőttem fel, ezen a nagy létszámban románok lakta településen. Itt végeztem általános iskolai tanulmányaimat. Az egyetlen magyarországi román gimnáziumban, a gyulai Nicolae Bălcescu Gimnáziumban érettségiztem, majd Szegeden, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán román nemzetiségi informatika szakon szereztem diplomát. A főiskolai évek alatt a Magyar Rádió, illetve a Magyar Televízió román nyelvű adásainak szerkesztésében dolgoztam, majd a tanulmányokat befejezve, 2009-től a Magyarországi Románok Országos Önkormányzatánál voltam kulturális referens, majd titkár. A 2014. évi nemzetiségi választásokat követően Juhász Tibor lett az országos önkormányzat elnöke, a megüresedett hivatalvezetői posztra egy sikeres pályázat után a közgyűlés 2015-től bizalmat szavazott nekem. Még ebben az évben beiratkoztam a Nemzeti Közszolgálati Egyetem közigazgatás-szervező szakára. 2018-ban diplomát szereztem, majd folytattam tanulmányaimat a mesterszakon, ahol most végzős hallgató vagyok. A 2019. évi önkormányzati választások során az a megtiszteltetés ért, hogy a hazai románorság legnagyobb jelölő szervezete, az Összefogás

a Magyarországi Románokért Egyesület listáján szerepelhettem első helyen, és a sikeres választásokat követően 2019. november 4-én a közgyűlés megválasztott elnökének.

Elmondhatom, hogy az előző választási ciklusokban is meghatározó szerepet játszottunk az Országos Román Önkormányzat közgyűlése elnökségében, jelentősen fellendült a magyarországi románorság anyanyelvű oktatása, a kulturális, hagyományőrző és civil közösségi élet a kicsiktől, a gyermekektől a nyugdíjasokig. Mint köztudott, az Országos Román Önkormányzat az egyik legnagyobb oktatási intézményfenntartó, 2011-től hat köznevelési intézmény fenntartójává váltunk. Egészen 2014-ig tartott ez az intézményátvétel. Így most körülbelül 1200 gyermek tanul intézményeinkben, 170 pedagógus irányításával, akik munkáját mintegy ötven technikai dolgozó segíti.

Az utóbbi öt évben nagymértékben fellendültek a beruházási, fejlesztési munkálatok: a szószóló úr segítségével közel 1,4 milliárd forint értékben tudtunk ilyen jellegű munkálatokat, beruházásokat megvalósítani. Az oktatási és nevelési tárgyi feltételek így elég magas színvonalra emelkedtek. Ebből adódóan most az oktatás minőségének emelése, különösen a román nyelv oktatásának a fejlesztése vált számunkra időszerűvé, hiszen a román nyelv beszélése a hazai románorság fennmaradásának is egyik alappillére. Az országos önkormányzat ezt úgy tudja elősegíteni, hogy az anyaországban, Romániában szervez pedagógus-továbbképzéseket. Már 2004 óta több egyetemmel van együttműködési megállapodásunk, és minden évben gyakorlati továbbképzéseket szervezünk. 2017-ben az önkormányzat hivatala keretén belül létrehoztunk egy pedagógiai munkacsoportot, amely a pedagógusközösségekkel konzultálva minden évben felméri a román nyelv oktatása helyzetét, és különböző ajánlásokat tesz annak érdekében, hogyan tudnánk továbbfejleszteni. Ezekre tekintettel több munkafüzet és tankönyv került átdolgozásra, sőt saját műveket, tankönyveket, szótárakat is létrehoztunk.

Most a ciklus meg az év elején, amikor a költségvetés tervezésében is nagyban benne vagyunk, látszik már, hogy egyre nagyobb gondot fog okozni az intézmények, különösen az oktatási intézmények alulfinanszírozottsága. Az utóbbi években a pedagógusok és a garantált bérminimum is emelkedtek. A pedagógusok minősítésére is gondolni kell, és arra is, hogy intézményeinkben egyre több az idősebb pedagógus, aminek vonzatai a különböző jubileumi jutalmak. Az Emberi Erőforrások Minisztériumával 2017-ben öt évre kötöttünk egy kiegészítő közoktatási, köznevelési megállapodást. Ez 2022-ben járna le, de úgy gondolom, addig ezt a megállapodást talán felül kellene vizsgálni annak érdekében, hogy a finanszírozás egy kicsit arányba kerüljön az említett kiadásokkal. A működési feltételek, előírások, teljesítendő feladatok nagyban hasonlítanak a települési önkormányzatok működé-

séhez, ugyanakkor az elszámolásunk merőben más, jobban hasonlít akár a civil szervezetekére, a civil szféráéra. Nagy problémát okoz, hogy nem tudunk megtakarítani egy olyan összeget, amihez hozzá lehetne nyúlni, amikor az intézményeink financiaális szempontból nehéz helyzetben vannak.

Az oktatásnál meg kell említeni még a gyermekétkeztetést. Amikor az egyházi fenntartású intézmények átvették a településektől az oktatási intézmények fenntartói jogát, olyan megállapodást kötöttek, hogy az étkeztetés ott maradt a településeknél, így az szinte száz százalékban finanszírozva van, míg a nemzetiségeknél ez is hozzánk került. Nagyon sok a térítésmentesen étkező gyermek, ezáltal a valós étkezési költségeknek körülbelül csak 30-40 százaléka a finanszírozott, a többit szintén az intézményeknek kell kigazdálkodnia.

Természetesen nagy figyelmet fordítunk őseink kultúrájának megőrzésére, és természetesen törekszünk továbbadására is. Ezt tesszük saját rendezvények szervezésével, több nagyobb volumenű rendezvényünk van, amelyekkel ötszáz-hétszáz személyt össze tudunk hozni a közösségből. Erkölcileg és anyagilag is igyekszünk támogatni a román nemzetiségű egyesületeket, folklóregyütteseket, énekkarokat, valamint román nyelvű kiadványok megjelentetését. 2019-ben az önkormányzat elkülönített erre forrásokat, és a jövőben is küldetésünknek tekintjük a kultúra megőrzését és továbbadását. A civil szervezetekre is szeretnénk nagyobb figyelmet szentelni, hiszen nekik is komoly közösségteremtő erejük van, s ők is jelentős mértékben közreműködnek a kultúra ápolásában. Szeretnénk minél sűrűbben kerekasztal-megbeszéléseket tartani az ilyen szervezetekkel.

Fontos feladatunk, hogy a fiatalságot minél nagyobb számban vonjuk be a román közéletbe. Sajnos

a hagyományok és szokások nálunk már nem nagyon öröklődnek a családokban, ezért ezen feladat oroszlánrésze az intézményekre és az iskolákra hárul. Éppen ezért nagyon sok versenyt: mesemondó, felolvasó, kulturális versenyt szervezünk a gyermekek számára, de egyáltalán nem egyszerű ösztönözni őket a részvételre. A motiválás érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a gyermekek díjazására. Januári közgyűlésünkön egy új kitüntetést és egy új díjat is alapítottunk ennek érdekében. A fiatal nemzedéket úgy próbáljuk jobban integrálni, hogy számukra kedves programokat, nekik szánt fiatalos rendezvényeket szervezünk.

Természetesen figyelmet fordítunk a települési román nemzetiségi önkormányzatokra is. Ezek szintén nagy erővel járnak közben az identitástudatunk megőrzésében és gyarapításában, valamint összefogják közösségünk tagjait azokon a területeken, településeken, ahol székelnek. Az előző években és jelenleg is nagyon jó munkakapcsolatot ápolunk az ONÖSZ-szel, a szószóló úrral, s ezáltal a nemzetiségi bizottsággal is, amit szeretnénk ugyanígy folytatni. A román nemzetiséghez tartozásom eddigi egész életem során elkísért, és megtisztelő számomra, hogy a mai napig szolgáltam – és remélem, a jövőben is tovább szolgálhatom – a magyarországi románságot.

Kreszta Traján, román nemzetiségi szószóló hoztatta, az intézményeknek ma több millió forintos többletkiadást jelent, hogy amikor 2011-től elkezdtek az intézmények átvételét, nem mindig sikerült jó megállapodást kötni a települési önkormányzatokkal. Megemlítette, hogy a pedagógusok jövőbeni képzésének ideális helye a gyulai Gál Ferenc Főiskola lehetne.

Balányi Klára összeállítása

Olvassa a BARÁTSÁG-ot! Fizessen elő most 2020-ra!

Éves előfizetési díj: 3000 Ft (1800 Ft + 1200 Ft postaköltség), félévre: 1500 Ft

A folyóirat előfizethető átutalással:

az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége főszámlája,
Barátság folyóirat alszámláján, OTP Bank: 11743057-26413457

e-mail címeink: baratsag@upcmail.hu, eva.mayer@nemzetisegek.hu
honlapunk: <http://nemzetisegek.hu>

Várjuk könyvtárak, iskolák, kisebbségi önkormányzatok, egyesületek, baráti körök jelentkezését!